

ARRANGEMENT OF INDIGENOUS ISAN LULLABY ACCOMPANIMENTS FOR DEVELOPING BASIC BRASS PRACTICAL PERFORMANCE SKILLS

การเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐาน

Akarawat Chaumklang^{1*} อัครวัตร เชื้อมกลาง^{1*}

Suteerapong Pinitpol² สุธีระพงษ์ ปินิจพล²

Surasak Hanteerapitak³ สุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์³

Abstract

Background and Objectives: Isan folk songs are a cultural heritage passed down from ancestors and remain an integral part of the daily lives of local communities. It is essential to apply this cultural heritage in various fields. This research aimed to study Isan folk lullabies, develop fundamental brass instrument practice exercises based on Isan folk lullabies, and arrange musical accompaniments for these lullabies to ensure that learners acquire proper performance skills through collaborative learning within brass ensembles.

Methods: This study employed a mixed-methods research approach with two target groups: five brass instrument experts and thirty students enrolled in the Brass Performance I course. Participants were selected using purposive sampling. The research instruments included document analysis forms and questionnaires. Qualitative data were analyzed through content analysis, while quantitative data were analyzed using frequency distribution and percentage calculations.

Key Findings: The findings revealed that (1) Isan folk lullabies feature traditional melodies, with “Norn Sa La” selected for this study; (2) the development of fundamental brass instrument exercises considered both performance and listening skills to help learners accurately perceive pitch. The exercises included long-tone exercises, articulation exercises, lip flexibility exercises, scale exercises, melody-based exercises, melody performance, melodic variation, stylistic interpretation, and ear-training exercises; (3) the musical arrangements incorporated

Research Article

Received: 21 October 2024

Revised: 30 March 2025

Accepted: 2 April 2025

** Corresponding author*

email: akr.a@hotmail.com

How to cite:

Chaumklang, A., Pinitpol, S., & Hanteerapitak, S. (2026). Arrangement of indigenous Isan lullaby accompaniments for developing basic brass practical performance skills. *Fine Arts Journal: Srinakharinwirot University*, 30(1), 109-130.

^{1, 2} Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

^{1, 2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

string and percussion instruments, employing melodic harmonization to enrich the timbre and provide a guiding melodic line for performance; and (4) the fundamental brass instrument exercises were deemed at the highest level ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.748$).

Implications of the Study: This research presents an instructional approach that integrates local cultural knowledge into brass instrument education while emphasizing harmonic arrangement in developing repertoire suitable for performance. Additionally, it contributes to the preservation of local cultural heritage.

Conclusion and Future Research: This study represents an effort to apply cultural heritage derived from local wisdom to music education and performance activities within multicultural societies. It serves as a foundation for the dissemination of Isan folk culture at the international level.

Keywords: arrangement; brass instrument; Isan folk music; lullabies

คำสำคัญ: การเรียบเรียง; เพลงกล่อมเด็ก; พื้นบ้านอีสาน; เครื่องลมทองเหลือง

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: เพลงพื้นบ้านอีสาน เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษมาสู่คนยุคหลัง เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่ จึงควรประยุกต์ใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน สร้างแบบฝึกปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐานจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน และเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยเรียนรู้ไปพร้อมกันในกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง

วิธีการศึกษา: การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องลมทองเหลือง 5 ท่าน และผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการหาค่าแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาที่สำคัญ: ผลการวิจัยพบว่า 1) เพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานเป็นเพลงที่มีทำนองโบราณ เพลงที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ “เพลงนอนสาหล่า” 2) การสร้างแบบฝึกหัดเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐาน คำนึงถึงทักษะปฏิบัติและทักษะการฟัง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจในระดับเสียงที่ถูกต้อง ประกอบด้วยเนื้อหาสาระการฝึกซ้อมของกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง ได้แก่ แบบฝึกเทคนิคฝึกกล่าเสียงยาว/ฝึกใช้ลิ้น/ฝึกความยืดหยุ่นของริมฝีปาก/ฝึกไล่บันไดเสียง แบบฝึกจากทำนองเพลง/บรรเลงทำนองเพลง/แปรทำนอง/ฝึกสำเนียง/ฝึกทดเสียง 3) การเรียบเรียงดนตรีประกอบใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายและเครื่องกระทบ ใช้การสอดประสานแนวทำนองเพื่อเพิ่มความหลากหลายของเสียงดนตรี มีการเล่นทำนองเพื่อเป็นแนวทางในการบรรเลง 4) แบบฝึกหัดเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมโดยรวม ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.748$) อยู่ในระดับมากที่สุด

นัยสำคัญของการศึกษา: ผลการวิจัยนี้ เป็นการนำเสนอแนวทางในการใช้องค์ความรู้จากวัฒนธรรมท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และให้ความสำคัญกับการเรียบเรียงเสียงประสาน เพื่อให้เป็นบทเพลงที่ใช้ในการแสดงดนตรี นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปผลและแนวทางการศึกษาในอนาคต: การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมทางดนตรีในสังคมพหุวัฒนธรรม นำไปสู่การเผยแพร่วัฒนธรรมในระดับสากล

1. บทนำ

การศึกษาดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วยรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา และทฤษฎี อันเป็นองค์ความรู้หลักในการศึกษาของศาสตร์ด้านโสตศิลป์ อีกองค์ประกอบที่สำคัญคือวิชาทักษะปฏิบัติ เพื่อสร้างความชำนาญในการบรรเลงดนตรีที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนจะต้องมีเครื่องดนตรีหลักที่สามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เรียกว่า “เครื่องมือเอก” ณรุทธิ์ สุทธจิตต์ (2555) อธิบายการศึกษาดนตรีว่า ควรประกอบด้วยความสมดุลในส่วนประกอบของสาระดนตรี ประกอบด้วย 1) วรรณกรรมทางดนตรี ที่ว่าด้วยเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาตลอดจนชีวประวัติและผลงานของคีตกวี 2) องค์ประกอบทางดนตรี ที่ว่าด้วยเรื่องโครงสร้างของดนตรี จัดอยู่ในวิชาทฤษฎีดนตรี 3) ทักษะปฏิบัติดนตรี ที่ว่าด้วยเรื่องทักษะการฟัง ร้อง เคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสามารถในการบรรเลงดนตรี จัดอยู่ในรายวิชาปฏิบัติดนตรี

มานิก หวังพานิช (2559) สรุปการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาว่า การเรียนการสอนดนตรี นอกจากความหลากหลายของสาระดนตรีแล้ว ยังมีความแตกต่างทางความคิด ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียนด้วย ผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดเนื้อหาสาระดนตรีอย่างมีระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจกับสาระดนตรีอย่างลึกซึ้ง และควรคำนึงถึงการจัดการชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขในห้องเรียน

ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการเปิดสอนสาขาวิชาดนตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรี) และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ทั้งสองหลักสูตรเปิดสอนรายวิชาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง เครื่องดนตรีประเภทลมทองเหลืองแบ่งเป็น 5 เครื่องมือ ประกอบด้วยทรัมเป็ต ฮอรัณ ทรอมโบน ยูโฟเนียม และทูบา การจัดการเรียนการสอนแต่ละเครื่องมือ ต้องอาศัยผู้สอนที่มีความชำนาญเฉพาะเครื่องมือ ในการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร เพราะเทคนิคการพัฒนาทักษะปฏิบัติในแต่ละเครื่องมือั้นแตกต่างกัน นักดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองสามารถประกอบอาชีพในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ เช่น วงซิมโฟนีออร์เคสตรา วงบิ๊กแบนด์ วงสตริงคอมโบ วงเร็กเก้-สกา วงลูกทุ่ง วงหมอลำ รับราชการเป็นพลเตรในกองทัพบก เป็นผู้สอนดนตรีในสถานศึกษา วงโยธวาทิต เป็นนักดนตรีในห้องบันทึกเสียง หรือเป็นช่างซ่อมเครื่องดนตรี ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ค่อนข้างสูง การจัดทำแผนบริหารรายวิชาต้องครอบคลุมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะปฏิบัติให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ประกอบการ

สภาพการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่หลักสูตรจะเปิดสอนรายวิชาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1-6 และเปิดให้ผู้เรียนเลือกเครื่องมือตามถนัด ถือเป็นเครื่องมือเอกที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่รายวิชาทักษะปฏิบัติเครื่องลม

ทองเหลือง การจัดการเรียนการสอนจะเป็นการสอนด้วยวิธีการให้ภาระงานเป็นรายบุคคลแตกต่างกันไปตามเครื่องมือเอก เพราะไม่มีสื่อการสอนที่เป็นแบบเรียนร่วมกัน คือ ไม่สามารถปฏิบัติทักษะพร้อมกันได้ เนื่องจากต้องใช้โน้ต แบบฝึกหัด หรือโน้ตเพลงที่แตกต่างกันไป

ประเด็นที่เป็นผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มจากประเด็นของผู้สอน มหาวิทยาลัยบางแห่งไม่มีผู้สอนที่จบการศึกษาเครื่องเอกลมทองเหลือง จึงทำให้ต้องจัดหาผู้รับผิดชอบการสอนรายวิชานี้ หรือหลายมหาวิทยาลัยมีผู้สอนที่จบเครื่องเอกลมทองเหลือง แต่เป็นเอกเฉพาะเครื่องมือ เช่น ผู้สอนเรียนจบเอกทรมเป็ด แต่ต้องสอนผู้เรียนเอกทูบา โดยที่เทคนิคการเป่าของทั้งสองเครื่องมือนี้แตกต่างกัน ด้วยปัญหาข้างต้นจึงทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในการเรียนไม่เต็มที่

หากจะแก้ปัญหานี้ มหาวิทยาลัยต้องจัดหาผู้สอนเครื่องเอกลมทองเหลืองแต่ละ 5 คน หรือมหาวิทยาลัยบางแห่งใช้วิธีจ้างอาจารย์พิเศษเพื่อแก้ปัญหานี้

ประเด็นการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าเรียน โดยปกตินักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีมักจะเลือกสอบในมหาวิทยาลัยใหญ่หรือมีชื่อเสียงทางดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงได้คัดเลือกนักศึกษาที่มีความสามารถทางดนตรีในระดับพอใช้ถึงปานกลาง รวมถึงระดับดีเข้ามาเป็นบางส่วน หรืออาจมีเพียงใจรักอยากเรียนดนตรี เข้าเรียนตามนโยบายของแต่ละแห่ง

บางกรณีนักศึกษาอาจเคยเล่นดนตรีมาก่อน แต่ปฏิบัติทักษะได้ไม่ถูกต้อง จึงจำเป็นต้องมีการปรับพื้นฐานในการปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลือง ผู้สอนต้องแก้ไขโดยการวางพื้นฐานที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเหมือนเริ่มต้นเรียนรู้ใหม่

ประเด็นสื่อการสอนที่เน้นการฝึกทักษะส่วนตัว เพราะประเทศไทยไม่มีสื่อการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองแบบเรียนร่วมกัน หากมีสื่อการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองที่มีวิธีการที่ถูกต้อง มีมาตรฐานที่ผู้เรียนทุกเครื่องมือสามารถเรียนร่วมกันได้ อาจเป็นส่วนช่วยให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการใช้เพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านในภาคอีสาน ซึ่งเป็นเพลงที่ผู้ฝึกปฏิบัติคุ้นเคย ประกอบกับมีจังหวะที่ช้า จึงเหมาะสมกับผู้ฝึกปฏิบัติทักษะดนตรีขั้นพื้นฐาน และมีการเรียบเรียงดนตรีประกอบเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการฟังของผู้ฝึกปฏิบัติ เป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติได้ฝึกซ้อมอย่างมีคุณภาพ สามารถฝึกซ้อมด้วยตนเอง รวมถึงฝึกซ้อมร่วมกับผู้ปฏิบัติเครื่องมืออื่นในกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองได้

การสร้างชุดฝึกทักษะที่มีดนตรีประกอบและการทดเสียงของโน้ตของทุกเครื่องมือ จะสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองได้

ดังนั้น ในฐานะที่เป็นผู้สอนดนตรีซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง จึงมีความคิดที่จะทำวิจัยเรื่องการเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน เพื่อสร้างแบบฝึกปฏิบัติพัฒนาทักษะเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐานจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน เพื่อเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน และเพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกหัดทักษะปฏิบัติจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่ไม่มีผู้สอนปฏิบัติกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง หรือผู้สอนปฏิบัติกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองไม่ครบทุกเครื่องมือ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้เริ่มฝึกปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจในการฝึกปฏิบัติพัฒนาทักษะเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐาน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

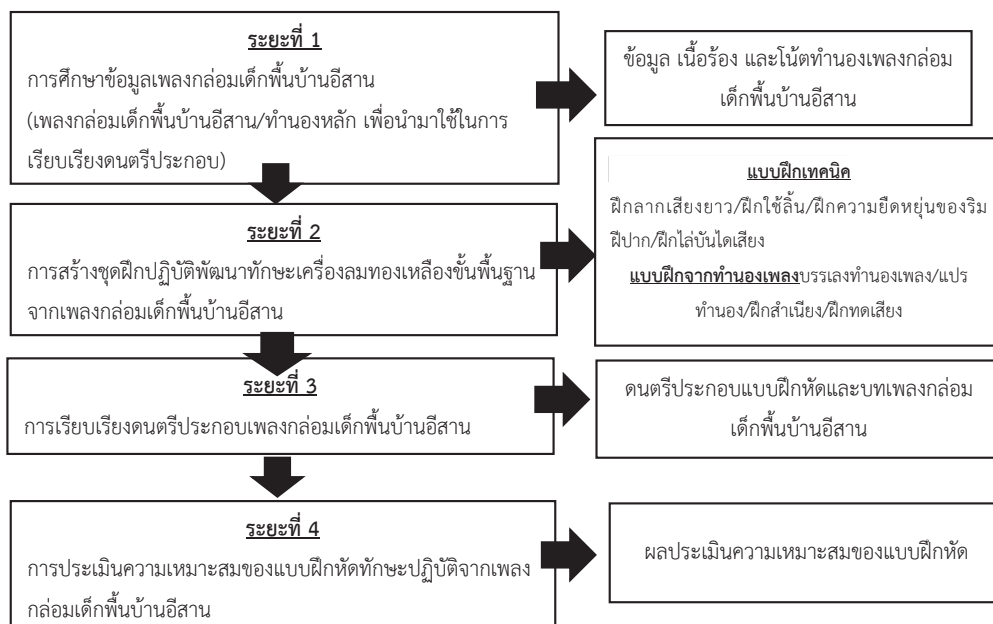
- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
- 2.2 เพื่อสร้างแบบฝึกปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลืองจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
- 2.3 เพื่อเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
- 2.4 เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกหัดทักษะปฏิบัติจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาวิจัยนี้ มีกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องลมทองเหลือง 5 ท่าน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และ 2) ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นการสร้างแบบฝึกจากสาระสำคัญในการปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลือง โดยเน้นการยกระดับมาตรฐานการฝึกปฏิบัติระดับพื้นฐาน ให้ความรู้ความเข้าใจ และให้ผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมกันได้ในทุกเครื่องมือ

3.3 กรอบแนวคิดการวิจัย การวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน ระยะที่ 2 การสร้างชุดฝึกปฏิบัติพัฒนาทักษะเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐานจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน เน้นสาระสำคัญในการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ระยะที่ 3 การเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน และระยะที่ 4 การประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกหัดทักษะปฏิบัติจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
(อัครวัตร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ขั้นตอนการทำวิจัย

การวิจัยนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งาน และเว็บไซต์ แบ่งเป็นการศึกษาข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน และการเรียนการสอนเครื่องลมทองเหลือง นำไปสู่แนวทางการพัฒนาสื่อการสอนปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลือง

ระยะที่ 2 การสร้างชุดฝึกปฏิบัติพัฒนาทักษะเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐานจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน มุ่งเน้นสาระสำคัญในการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง และข้อมูลผลวิเคราะห์จากระยะแรก

- 1) นำแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 2) แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 3) จัดทำเป็นแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

ระยะที่ 3 การเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน จากผลวิเคราะห์จากระยะที่ 1 และ 2 และสาระสำคัญในการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

- 1) เรียบเรียงดนตรีประกอบเทคนิคการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง
- 2) เรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
- 3) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 4) แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 4 การประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกหัดทักษะปฏิบัติจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน

- 1) นำแบบฝึกไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประเมินผลความเหมาะสม
- 2) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในการใช้สื่อ
- 3) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผลวิจัย

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะของคำถามปลายเปิด (Open-end Questions) และคำถามปลายปิด (Close-end Questions) มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจำนวน 5 ระดับความคิดเห็นตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จากนั้นนำแบบสอบถามและเครื่องมือวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

- 1) แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามและเครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 2) ใช้ค่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้อง (IOC)

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Item Content Validity) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเก็บข้อมูลหรือไม่ โดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน และให้คะแนนเป็นดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

หลังจากนั้นนำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ในการเก็บข้อมูล โดยใช้สูตรของโรวินELLIและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) มีเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ ดังนี้

ถ้า $IOC > 0.5$ ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์

ถ้า $IOC \leq 0.5$ ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจะใช้เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัยนี้ มีค่าเท่ากับ 0.69

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้สามารถตอบคำถามของการวิจัยได้ตามที่กำหนดไว้ มีวิธีการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารที่มีการบันทึกประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง โดยค้นคว้าเอกสารจากสถาบันการศึกษา หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม มีลำดับการเก็บข้อมูลโดยลงพื้นที่ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความเหมาะสม รวมถึงเนื้อหาองค์ความรู้สาระสำคัญในการพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบโครงสร้างแบบสอบถาม (questionnaire)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้าน 2) การวิเคราะห์ทำนองเพลงพื้นบ้านที่เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 3) การวิเคราะห์การเรียบเรียงดนตรีประกอบเพื่อการบรรเลงเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ด้านวิชาการ มีแบบฝึกทักษะเครื่องลมทองเหลืองที่สามารถใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน และเรียนรู้พร้อมกันได้ทุกเครื่องมือ

5.2 ด้านสังคม แก้ปัญหาการขาดแคลนผู้สอนปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองในแต่ละเครื่องมือ

5.3 ด้านนโยบาย ตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการนำทุนทางภูมิปัญญา ศิลปะ และวัฒนธรรม มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

6. ผลการวิจัย

เพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน เป็นเพลงที่อยู่คู่วัฒนธรรมในวิถีชีวิตของชาวอีสานมาอย่างยาวนาน โดยการขับร้องด้วยทำนองโบราณ การวิจัยนี้ได้คัดเลือกบทเพลงกล่อมเด็ก “นอนสาหล่า” เนื่องจากเป็นเพลงที่มีจังหวะช้า มีทำนองที่มีช่วงเสียงไม่กว้างมาก และมีความเหมาะสมสำหรับผู้ฝึกปฏิบัติระดับพื้นฐาน

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็ก “นอนสาหล่า”

อ้อ...อ้อ...อ้อ...นอนสาเด้อหล่าหลับตา แม่สิกล่อม นอนตื่นแล้วเจ้าจ้งแอ้วกินนม แม่ไปไฮหมกไข่
มาหา แม่ไปนาจีปลามาป้อน แม่เลี้ยงม่อนอยู่ในป่าสวนมอน นอนตะแคงกะอยู่กักไม้เน็ง ฟังเสียงเอ็นกะอ้าย
บ่าวสิลา เพ่นไปนาจับอึ่งมาแล้ว จับอึ่งแล้วเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ควายกูเสียอีแม่กูด่า เดินเข้าป่าเห็นนกแจ้นแว้น
แจ้นแว้นเอ้ยเห็นควายกู บ่อเห็นบ่อแท้จักว่าโตได้ อ้อ...อ้อ...อ้อ...

อ้อ...อ้อ...อ้อ...นอนสาเด้อหล่าหลับตา แม่สิกล่อม นอนแต่เช้าเจ้าอย่าตึงคิง นอนจริงจริงหลับตา
จ้อยจ้อย ลูกอ่อนนอนหลับแล้วแม่สิกวย เขาขายกล้วยแม่สิซื้อให้กิน อย่าสูติงนอนสาลูกแก้ว นอนอยู่แก้วใน
อู่สายไหม แม่สิไกวไปมาไวไว นอนอุไทยกวยไปโดนเด่น กวยโอนเอ็นหลับแล้วอย่าตึง อ้อ...อ้อ...อ้อ...

ทำนองเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน (นอนสาหล่า)

อัศวร เชื่อมกลาง

ภาพที่ 2 ทำนองเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
(อัศวร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

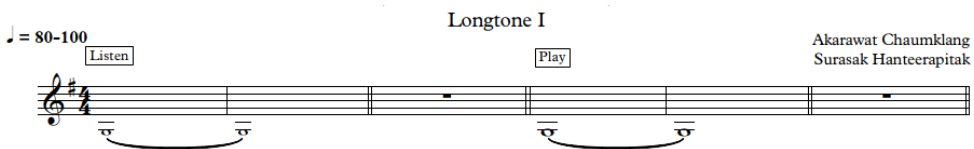
การสร้างแบบฝึกปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลืองขึ้นพื้นฐานจากเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน

การสร้างแบบฝึกหัดเครื่องลมทองเหลืองขึ้นพื้นฐาน คำนึงถึงทักษะปฏิบัติและทักษะการฟัง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจระดับเสียง (Pitch) ที่ถูกต้อง การสร้างแบบฝึกจึงจัดทำตัวอย่างเสียงให้ผู้ฝึกปฏิบัติได้ฟัง จากนั้นปฏิบัติตามในทุกแบบฝึกหัด โดยแบบฝึกทักษะปฏิบัติแบ่งเป็น 2 หัวข้อ ตามเนื้อหาการฝึกซ้อมของกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง ได้แก่ แบบฝึกเทคนิค และแบบฝึกจากบทเพลง ดังนี้

แบบฝึกเทคนิค

1. แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาว แบ่งเป็น 4 แบบฝึกหัด ได้แก่

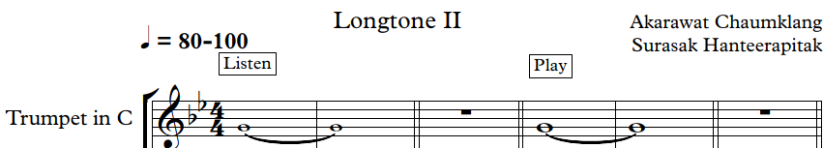
1.1 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวในบันไดเสียงเมเจอร์

ภาพที่ 3 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวในบันไดเสียงเมเจอร์

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

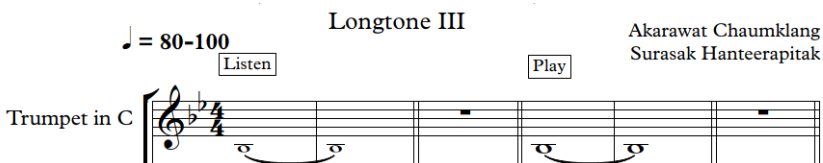
1.2 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวในบันไดเสียงไมเนอร์

ภาพที่ 4 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวในบันไดเสียงไมเนอร์

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

1.3 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวในบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์

ภาพที่ 5 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวในบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

1.4 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวแบบโน้ตเคื่อง

Longtone IV

Akarawat Chaumklang
Surasak Hanteerapitak

♩ = 80-100

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 6 แบบฝึกหัดเป่าลากเสียงยาวแบบโน้ตเคื่อง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

2. แบบฝึกหัดทักษะการใช้ลิ้น

2.1 แบบฝึกหัดการใช้ลิ้นที่ 1

Tonguing I

Akarawat Chaumklang
Surasak Hanteerapitak

♩ = 80-120

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 7 แบบฝึกหัดการใช้ลิ้นที่ 1

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

2.2 แบบฝึกหัดการใช้ลิ้นที่ 2

Tonguing II

Akarawat Chaumklang
Surasak Hanteerapitak

♩ = 80-120

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 8 แบบฝึกหัดการใช้ลิ้นที่ 2

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

3. แบบฝึกหัดการยืดหยุ่นของริมฝีปาก

$\text{♩} = 80-160$ Lip Slur Akarawat Chaumklang
Surasak Hanteerapitak

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 9 แบบฝึกหัดการยืดหยุ่นของริมฝีปาก

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

4. แบบฝึกหัดการไล่บันไดเสียง

$\text{♩} = 80-100$ Scale I Akarawat Chaumklang
Surasak Hanteerapitak

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 10 แบบฝึกหัดการไล่บันไดเสียง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

แบบฝึกหัดจากทำนองเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน

1. แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานจากการพัฒนาทำนอง โดยการขยายความยาวของทำนอง (Augmentation) เพื่อให้ทำนองง่ายขึ้น เหมาะสำหรับผู้ฝึกปฏิบัติทักษะขั้นพื้นฐาน

Easy Melody Ch.Akarawat
H.Surasak

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 11 แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานจากการพัฒนาทำนอง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

2. แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานแบบแปรทำนอง

Variation

Ch.Akarawat
H.Surasak

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 12 แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานแบบแปรทำนอง
(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

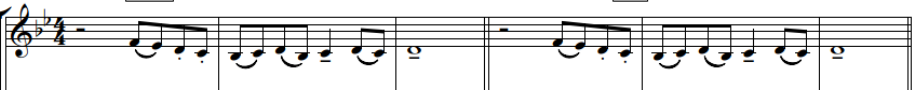
3. แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานแบบใส่สำเนียง

Articulation

Ch.Akarawat
H.Surasak

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 13 แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานแบบใส่สำเนียง
(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

4. แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานแบบการทอดเสียง/การเปลี่ยนบันไดเสียง

Transposition

Ch.Akarawat
H.Surasak

Listen Play

Trumpet in C

ภาพที่ 14 แบบฝึกหัดเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานแบบการทอดเสียง/การเปลี่ยนบันไดเสียง
(อัครวัตร เชื่อมกลาง, และสุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์, ประเทศไทย, 2568, ภาพโน้ตดนตรี)

การเรียบเรียงดนตรีประกอบเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน

การเรียบเรียงดนตรีประกอบ (Accompaniment) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการจัดเรียงและการสร้างเสียงประสาน รวมทั้งการสอดแทรกแนวทำนองที่ช่วยเสริมให้กับเพลงหรือการแสดงดนตรีของนักดนตรีหลัก อาศัยหลักการเรียบเรียงเสียงประสาน หลักการสอดแทรกแนวทำนอง และแนวประกอบที่เหมาะสม ทั้งนี้รูปแบบการจัดทำเปิดโอกาสให้ผู้ฝึกได้ฟังทำนองเป็นตัวอย่าง ควบคู่กับรูปแบบดนตรีประกอบเพื่อให้ผู้ฝึกสามารถบรรเลงร่วมและนำไปใช้ในการแสดงได้

ดนตรีประกอบที่สร้างขึ้นมีการกำหนดความเร็วของจังหวะ (Tempo) แตกต่างกัน 3 ระดับ ได้แก่ 80 BPM, 90 BPM และ 100 BPM

ISAN Lullaby Acc.

Akarawat Chaumklang

$\text{♩} = 80$

Brass

Violin I

Violin II

Viola

Violoncello

Drum Set

mf

f

6

ภาพที่ 15 โน้ตเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสาน
(อัครวัตร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ผลการประเมินแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐาน

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง (อัครวัตร เชื้อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ข้อที่	รายละเอียดของคู่มือ	$\bar{x}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1.	ด้านรูปแบบ	4.28	.772	มากที่สุด
2.	ด้านเนื้อหา	4.25	.746	มากที่สุด
3.	ด้านการนำไปใช้	4.37	.721	มากที่สุด
4.	ด้านความเที่ยงตรงในการใช้งาน	4.40	.725	มากที่สุด
5.	ด้านความเชื่อมั่นในการใช้งาน	4.27	.775	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.31	.748	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเที่ยงตรงในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.40$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการนำไปใช้ ($\bar{x} = 4.37$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.25$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านรูปแบบของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

(อัครวัตร เชื้อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ข้อที่	รายละเอียดของคู่มือ	$\bar{x}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1.	มีขนาดรูปเล่มเหมาะสม	4.25	.782	มากที่สุด
2.	ตัวอักษรและตัวโน้ตอ่านง่าย ชัดเจน	4.31	.714	มากที่สุด
3.	การนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน	4.08	.793	มาก
4.	ความสมดุลในการจัดวางรูปแบบขอบเขตของเนื้อหา	4.14	.804	มาก
5.	การลำดับความนำไปสู่ความสนใจ	4.12	.796	มาก
6.	ความต่างที่ช่วยให้ผู้ฝึกมีใจจดจ่อและสนใจยิ่งขึ้น	4.10	.854	มาก
7.	ความเรียบง่ายสบายตาไม่ยุ่งเหยิง	4.46	.692	มากที่สุด
8.	สัดส่วนเหมาะสมทำให้น่าศึกษา	4.14	.767	มาก
9.	ความเป็นเอกภาพสมบูรณ์ไปด้วยกันได้ภาพรวม	4.38	.748	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.28	.772	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมด้านรูปแบบของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเรียบง่ายสบายตาไม่ยุ่งเหยิง ($\bar{x} = 4.46$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความเป็นเอกภาพสมบูรณ์ไปด้วยกันได้ภาพรวม ($\bar{x} = 4.38$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน ($\bar{x} = 4.08$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเนื้อหาของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ข้อที่	รายละเอียดของคู่มือ	$\bar{x}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1.	คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็น	4.25	.752	มากที่สุด
2.	วัตถุประสงค์ของคู่มือกำหนดไว้ชัดเจน	4.34	.711	มากที่สุด
3.	ระบุขอบข่ายเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม	4.24	.760	มากที่สุด
4.	เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	4.11	.785	มาก
5.	กระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการ	4.41	.702	มากที่สุด
6.	คำแนะนำการศึกษาคู่มือเขียนได้ชัดเจน	4.09	.788	มาก
7.	เข้าใจง่าย เนื้อหาความรู้มีความเหมาะสมตรงกับความ ต้องการและความจำเป็น	4.33	.721	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.25	.746	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเหมาะสมด้านเนื้อหาของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการ ($\bar{x} = 4.41$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ของคู่มือกำหนดไว้ชัดเจน ($\bar{x} = 4.34$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ คำแนะนำการศึกษาคู่มือเขียนได้ชัดเจน ($\bar{x} = 4.09$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการนำไปใช้ของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ข้อที่	รายละเอียดของคู่มือ	$\bar{x}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1.	กำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้ชัดเจน	4.41	.714	มากที่สุด
2.	กำหนดกิจกรรมเนื้อหาและแบบฝึกได้สัมพันธ์กัน	4.12	.753	มาก
3.	มีกิจกรรมประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหา	4.26	.748	มากที่สุด
4.	ความรู้เสริมหรือแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยในการฝึกฝน	4.46	.707	มากที่สุด
5.	เอื้ออำนวยให้ผู้ฝึกมีความเข้าใจด้วยตนเอง	4.59	.682	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.37	.721	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความเหมาะสมด้านการนำไปใช้ของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เอื้ออำนวยให้ผู้ฝึกมีความเข้าใจด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.59$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความรู้เสริมหรือแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยในการฝึกฝน ($\bar{x} = 4.46$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ กำหนดกิจกรรมเนื้อหาและแบบฝึกได้สัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 4.12$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเที่ยงตรงในการใช้งานของแบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ข้อที่	รายละเอียดของคู่มือ	$\bar{x}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1.	คู่มืออธิบายให้เข้าใจทักษะทางดนตรีได้ถูกต้อง	4.39	.721	มากที่สุด
2.	แก้ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหา	4.02	.775	มาก
3.	ความเหมาะสมกับช่วงวัย	4.61	.685	มากที่สุด
4.	ความเหมาะสมกับระดับทักษะในการฝึกฝน	4.58	.704	มากที่สุด
5.	ความเหมาะสมในระดับความยากง่ายต่อผู้ฝึก	4.42	.738	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.40	.725	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความเหมาะสมด้านความเที่ยงตรงในการใช้งานของแบบฝึกทักษะปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ ความเหมาะสมกับช่วงวัย ($\bar{x} = 4.61$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความเหมาะสมกับระดับทักษะในการฝึกฝน ($\bar{x} = 4.58$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่า เฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแก้ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.02$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเชื่อมั่นในการใช้งานของแบบฝึกทักษะ ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

(อัครวัตร เชื่อมกลาง, ประเทศไทย, 2568)

ข้อที่	รายละเอียดของคู่มือ	$\bar{x}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1.	การประเมินผลเห็นผลได้จริง	4.23	.769	มากที่สุด
2.	สามารถตรวจสอบความเข้าใจของผู้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะได้	4.35	.757	มากที่สุด
3.	ผู้ปฏิบัติสามารถตรวจสอบคำตอบของตนเอง	4.19	.794	มาก
4.	สามารถตรวจสอบเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลอื่น	4.27	.787	มากที่สุด
5.	แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ	4.31	.766	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.27	.775	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความเหมาะสมด้านความเชื่อมั่นในการใช้งานของแบบฝึกทักษะปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองระดับพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ สามารถตรวจสอบความเข้าใจของผู้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะได้ ($\bar{x} = 4.35$) ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ ($\bar{x} = 4.31$) ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้ปฏิบัติสามารถตรวจสอบคำตอบของตนเอง ($\bar{x} = 4.19$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

การใช้ดนตรีที่มีทำนองคุ้นเคยเป็นฐานในการฝึกซ้อมดนตรี เป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้ฝึกปฏิบัติเข้าใจได้ง่ายขึ้น การนำเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอีสานมาใช้ในการฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยสร้างสรรค์ผ่านการเรียบเรียงดนตรีประกอบตามหลักการเรียบเรียงบทเพลง และถอดสาระมาเป็นแบบฝึกทักษะกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองขั้นพื้นฐาน ถือเป็นการประยุกต์ใช้ทำนองเพลงจากภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวอีสานก่อให้เกิดบทเพลงและแบบฝึกที่มีเอกลักษณ์จากวัฒนธรรมของคนไทย

สอดคล้องกับ Olson (2016) ที่กล่าวว่า หนึ่งในลักษณะเด่นของดนตรีพื้นบ้าน คือ สามารถจดจำได้ง่ายสำหรับผู้ฟัง ทั้งในวัฒนธรรมต้นกำเนิดและนอกวัฒนธรรมนั้น แม้ว่าผู้ฟังอาจไม่รู้จักทำนองเพลงโดยเฉพาะ หรือไม่ทราบว่ามีต้นกำเนิดมาจากวัฒนธรรมใด ก็สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นดนตรีพื้นบ้านในบางรูปแบบ โดยอาศัยลักษณะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการร้องตามได้ ทำนองและจังหวะที่เรียบง่ายซ้ำ ๆ และลักษณะเสียงที่มีความเป็น “ดั้งเดิม” ซึ่งตั้งอยู่บนสเกลบางประเภท

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ มินทรา พันตะเวช (2557) ที่ศึกษาการพัฒนาบทเรียนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับพื้นฐานถึงระดับกลางโดยใช้การเรียบเรียงดนตรีพื้นบ้านไทย เสนอแนวทางการคัดเลือกและเรียบเรียงบทเรียน รวมถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรี เช่น ทำนอง บันไดเสียง การดำเนินคอร์ด เคเดนซ์ตอนจบ และโครงสร้างของบทเพลง ซึ่งเป็นกรอบสำคัญในการนำดนตรีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

อีกทั้งสอดคล้องกับ วีระ ฉิมพลี (2559) ที่พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติเครื่องเป่าลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.02/83.94 ผ่านเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

การสร้างแบบฝึกทักษะในการวิจัยนี้ บูรณาการร่วมกับกระบวนการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระ และการนำไปใช้กับผู้เรียนระดับพื้นฐาน รวมถึงความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในการใช้งาน แบบฝึกมีคำอธิบายเป็นภาษาไทย ทำให้ผู้ฝึกสามารถฝึกซ้อมด้วยตนเองได้ ประกอบด้วยปก คำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ สารบัญ เนื้อหาสาระ ขั้นตอนการฝึกทักษะ การประเมินผลทักษะการบรรเลงของตนเอง และแหล่งอ้างอิง/แหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติม

ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริกร ประสพสุข (2555) ที่กล่าวถึงลักษณะของคู่มือที่ดี ได้แก่ 1) ด้านรูปแบบ มีขนาดรูปเล่มเหมาะสม ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน รูปประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และการนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน 2) ด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ของคู่มือกำหนดไว้ชัดเจน ระบุขอบข่ายเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และคำแนะนำการศึกษาคู่มือ

มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และ 3) ด้านการนำไปใช้ กำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้อย่างชัดเจน กำหนดกิจกรรมเนื้อหาและแบบฝึกได้สัมพันธ์กัน และมีกิจกรรมประเมินผลที่เหมาะสม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรเตรียมพื้นฐานการปฏิบัติทักษะเครื่องลมทองเหลืองให้พร้อม เช่น การจับเครื่อง ทำทาง การบรรเลง การฝึกการหายใจ และการศึกษาเนื้อหาในแบบฝึกปฏิบัติทักษะการบรรเลง รวมถึงการประยุกต์ใช้แบบฝึกหัด เช่น การทดเสียง การเปลี่ยนสำเนียง การเปลี่ยนความดัง-เบา และการเพิ่มความเร็วของจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะในการบรรเลง

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ศึกษาเพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8.2.2 พัฒนาแบบฝึกทักษะและดนตรีประกอบจากทำนองพื้นบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ

8.2.3 พัฒนาแบบฝึกทักษะสำหรับเครื่องดนตรีประเภทอื่นนอกเหนือจากงานวิจัยนี้

9. รายการอ้างอิง

- ณานิก หวังพานิช. (2559). การจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 1(20), 2-10.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มินตรา พันตะเวช. (2557). *การพัฒนาบทเรียนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับพื้นฐานถึงระดับกลางโดยใช้การเรียบเรียงดนตรีพื้นบ้าน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วีระ นิยมพลี. (2559). การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการปฏิบัติเครื่องเป่าลมทองเหลือง (ทรัมเป็ต) โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพลงร่ำวงย้อนยุคสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 1(11), 234-244.

สิริกร ประสพสุข. (2555). การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้เพิ่มเติมสำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

Olson, C.M. (2016). *From Blackbirds to Lynyrd Skynyrd: Exploring the definition and use of folk music in clarinet literature* (Unpublished master's thesis). Southern Illinois University, Carbondale, United States.